

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **A. V.**, bývajúcej v T., zastúpenou JUDr. Veronikou Leppovou, advokátkou, so sídlom v T., Medvedzie č.45/, proti žalovanému **R. R.**, bývajúcemu v M.M., zastúpenému JUDr. Lenkou Maďarovou, advokátkou, so sídlom v Žiline, Tajovského č. 5, **o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy**, vedenej na Okresnom súde M. pod sp.zn. 7 C/232/2008, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. júla 2013 sp.zn. 8 Co/211/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd M. rozsudkom z 12. augusta 2010 č.k. 7 C 232/2008-205 určil neplatnosť zmluvy o prevode bytu (byt č. 7, na treťom nadzemnom podlaží obytného domu súpisné číslo 804, vchod č. 10, na ulici Ž.) spolu s prislúchajúcim spoluvlastníckym podielom na spoločných častiach, spoločných zariadeniach bytového domu a na príslušenstve predmetného domu a spoluvlastníckom podiele na zastavanom pozemku predmetným domom, ktorej vklad bol povolený Správou katastra v M. pod č. V.. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania 7 421,95 €.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline rozsudkom z 19. apríla 2011 sp.zn. 8 Co 35/2011 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.); žalobkyni nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

V konaní o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora na podnet žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok Krajského súdu Žilina z 19. apríla 2011 sp.zn. 8 Co 35/2011 v spojení s rozsudkom Okresného súdu M. z 12. augusta 2010 č.k. 7 C 232/2008-205 vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania a vec v rozsahu zrušenia vrátil Okresnému súdu M. na ďalšie konanie.

Okresný súd M. (tiež „súd prvého stupňa“) uznesením z 11. februára 2013 č.k. 7C/232/2008-266 uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania za právne zastúpenie advokátkou 1 750,48 € do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia (§ 142 ods. 1 O.s.p.).

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline uznesením z 30. júla 2013 sp.zn. 8Co/211/2013 zmenil uznesenie súdu prvého stupňa a žalobkyni priznal náhradu trov prvostupňového konania (za právne zastúpenie) 165,24 €; žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že súdu prvého stupňa napadnutým uznesením zaviazal žalovaného nahradiť plne úspešnej žalobkyni (§142 ods. 1 O.s.p.) trovy právneho zastúpenia 1 750,48 € za jednotlivé úkony právnej služby poskytnuté v období od 25. novembra 2008 do skončenia konania (viď strana 2 a 3 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Za opodstatnenú považoval odvolaciu námietku, že pre duševnú poruchu žalobkyňa nedokázala posúdiť následky svojho konania a preto nebola schopná sa dať riadne zastúpiť. V priebehu konania sa však jej zdravotný stav upravil tak, že na pojednávaní súdu 12. augusta 2010 do zápisnice súdu mohla udeliť plnú moc na zastupovanie advokátke. Z uvedeného dôvodu odvolací súd priznal žalobkyni len náhradu trov konania za právne zastúpenie 12. augusta 2010, a to za jeden úkon právne pomoci [účasť na pojednávaní súdu 12. augusta 2010 (55,49 €), režijný paušál (7,21€), cestovné vlakom T. – M. a späť (6,38 €), náhrada straty času za 8 polhodín (po 12,02€)], spolu trovy 165,24 € v zmysle § 1 ods. 1,3, § 11 ods. 1 písm. a/, § 14 ods. 1 písm. c/, § 15 písm. a/, b/, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, čím odôvodnil zmenu rozhodnutia súdu prvého stupňa (§220 O.s.p.).

Uvedené rozhodnutie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním z dôvodu, že toto spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesúhlasila so záverom súdu, že pre duševnú poruchu bola žalobkyňa neschopná udeliť plnú moc advokátke pre toto konanie. Zdôraznila, že ju súd neobmedzil ani nepozbavil spôsobilosti

na právne úkony. K obmedzeniu alebo k pozbaveniu na právne úkony môže dôjsť len na základe právoplatného rozhodnutia, a to do budúca (nie späťne). Súd prvého stupňa akceptoval a viedol výsluch žalobkyne ako účastníčky konania, v konaní nezistil, žeby nevedela rozpoznať jeho zmysel, aj na základe jej výsluchu v spore rozhodol a žalobe vyhovel. Právna zástupkyňa žalobkyne preukázala všetky úkony, ktoré vykonala v priebehu konania, preto tu nie je dôvod, aby žalobkyni nebola priznaná náhrada trovy právneho zastúpenia.

Žalovaný sa k doručenému dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný.

Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť (len) právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, avšak nie v každom prípade, ale iba ak ho právna úprava pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci bolo dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o náhrade trov konania. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. V zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. ale ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neplatia (o. i.) vtedy, ak ide o uznesenie o trovách konania. Dovolateľka napadla dovolaním uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené rozhodnutie prvého stupňa o trovách (prvostupňového) konania. Takéto uznesenie je v §239 ods. 3 O.s.p. zaradené medzi uznesenia, v prípade ktorých je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená.

Najvyšší súd so zreteľom na uvedené ustanovenia konštatuje, že žalobkyňou podané dovolanie nie je podľa § 239 O.s.p. prípustné. Neprípustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľov domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdom konaní, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou v konaní majúcou

za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolateľ a zastúpená kvalifikovaným zástupcom v dovolaní výslovne uplatňujú dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (odvolaciemu súdu vyčíta, že jeho rozhodnutie spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci). K týmto argumentom dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (i keby bol prípadne opodstatnený) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. výslovne netvrdila a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto ani z týchto ustanovení nevyplýva.

Z obsahu dovolania žalobkyne vyplýva, že prípustnosť dovolania vyvodzuje z nepriznania náhrady trov konania pre nesprávne právne posúdenie veci v otázke spôsobilosti žalobkyne dať sa v tomto konaní zastúpiť advokátkou. Žalobkyňa v podstate napadá také nedostatky týkajúce sa odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré podľa jej názoru vedú nepriamo i k arbitrárnosti rozhodovania a teda k prípadnému uplatneniu vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci

postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Treba pripomenúť, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09).

Dovolací súd dospel k záveru, že zmeňujúce rozhodnutie odvolacieho súdu o náhrade trov konania vydané v zmysle § 220 O.s.p. spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a § 211 ods. 2 O.s.p. Podľa názoru dovolacieho súdu právny názor odvolacieho v zmysle ktorého duševná porucha bránila žalobkyni v udelení plnej moci advokátke na zastupovanie v tomto konaní z 25. novembra 2008 opierajúci sa o rozhodnutie Krajského súdu v Žiline z 19. apríla 2011 sp.zn. 8 Co 35/2011 v spojení s potvrdeným rozhodnutím súdu prvého stupňa v tejto veci (ktorým bola určená absolútna neplatnosť kúpnej zmluvy o prevode bytu uzavretou žalobkyňou konajúcou v duševnej poruche, ktorá ju robila na tento úkon nespôsobilou) možno považovať za udržateľný tak, aby spĺňal kritériá preskúmateľnosti a odôvodnenosti a nebol prípadne i zjavne arbitrárny (svojvoľný).

V odôvodnení rozhodnutia Krajského súdu v Žiline z 19. apríla 2011 sp.zn. 8 Co 35/2011 sa totiž m.i. uvádza: *Na pojednávaní dňa 12. 08. 2010 bola do konania pribratá znalkyňa MUDr. H. N.. Táto na otázku právneho zástupcu odporcu uviedla: „Podľa mňa v súčasnej dobe navrhovateľka chápe, o čo ide. Tak, ako teraz sa vyjadrovala aj vtedy, keď sme ju vyšetrovali, nechcela predať ani dom, ani byt. Dom chcela dať jednému synovi, byt*

chcela dať druhému synovi. Nedá sa presne určiť dátum, kedy sa ten jej zdravotný stav upravil. Dá sa len predpokladať, že počas pobytu v zariadení sa jej mohol zdravotný stav upraviť. Nemôžeme čakať úplné vyčistenie psychiky. Toho 25. 11. bola navrhovateľka v Štiavnické v tom zariadení pre dlhodobu chorých. Mám o tom záznam z toho zariadenia. Vtedy ešte podľa mňa nemohla podpisovať žiadne papiere. Odvolací súd mal z výsluchu znalkyne na pojednávaní dňa 12. 08. 2010 preukázané, že navrhovateľka v čase podania návrhu na začatie konania dňa 28. 11. 2008, v ktorom čase bola aj v LDCH Štiavnická (od 14. 11. 2008 do 30. 11. 2008) trpela duševnou poruchou a nebola pozbavená spôsobilosti na právne úkony. ... Zo záveru znaleckého posudku vypracovaného dňa 19. 06. 2009 (či. 91 spisu) vyplýva, že znalci u poškodenej zistili duševnú poruchu organický psychosyndróm, s ťažkou deterioráciou psychických funkcií na úrovni demencie. Táto porucha je zapríčinená dlhodobým nadmerným požívaním alkoholových nápojov. Ďalej znalci zistili syndróm závislosti na alkohole na úrovni choroby v chronickom štádiu (s orgánovým postihnutím - hepatopathia, polyneuropathia, centrálny nervový systém). Touto poruchou menovaná trpela aj 10. 09. 2008 pri podpise splnomocnenia. Uvedená porucha je takého stupňa, že menovaná nebola spôsobilá pre relevantný právny úkon.

Odvolací súd s odkazom na skôr vydané rozhodnutie v tejto veci jasne a dostatočne vysvetlili právne dôvody, pre ktoré žalobkyňa nebola priznaná celá ale iba časť náhrady trov konania za právne zastúpenie. V podstatnom odvolací súd skonštatoval, že žalobkyňa bola plne úspešná, čo jej zakladá právo na náhradu trov konania v zmysle §142 ods. 1 O.s.p., súd jej však náhradu za právne zastúpenie priznal len od udelenia účinnej plnej moci 12. augusta 2010 vychádzajúc z toho, že pre duševnú poruchu žalobkyne, ktorá mala trvať aj 25. novembra 2008 nedošlo k udeleniu platnej plnej moci v tento deň. Zo súdno-aplikačného hľadiska nemožno súdom vo všeobecnosti vyčítať, že prihliadali na dokazovaním zistenú duševnú poruchu žalobkyne v čase uskutočnenia právneho úkonu. Iná je situácia na ktorú dopadá § 10 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého súd obmedzí alebo pozbaví fyzickú osobu spôsobilosti na právne v dôsledku duševnej poruchy, ktorá nie je prechodná.

V podmienkach prejednávaneho prípadu (aj z pohľadu dovolacích námietok uplatnených žalobkyňou), dovolací súd nemohol prisvedčiť dôvodnosti prípadných námietok dovolateľky o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) alebo o porušení jej základných práv na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces.

Z obsahu dovolania žalobkyne možno vyvodit' aj nespokojnosť s právnym posúdením veci súdmi (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (vid' uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), o taký prípad ale v danej veci nešlo, zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov (v danom prípade prípadná nesprávna aplikácia § 142 ods. 1 v spojení s § 150 ods. 1 O.s.p.) nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. (vid' R 54/2012 a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad vo veciach sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, sp.zn. 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 49/2012, 7 Cdo 212/2013).

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodit' z ustanovení §237 a § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky toto dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyne, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s §224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 3. júna 2015

**JUDr. Marián Sluk, PhD., v.r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová